

SPECIAL ATTENTION: Mr. Condon
Political Advisor
Audience Analysis

PRIORITY
EK
Dec 1
XIV-907

HUNGARY -584.1

EXILE /1200/
Refugees /1204 b/

FREEDOM FIGHTER SAYS RFE'S PHRASEOLOGY CONFUSED SIMPLE PEOPLE

SOURCE GRAZ: A student and section commander in technical university's Battn. No. 3. Aged 21, he fought in BUDAPEST until November 8, although wounded on October 27. Reached Austria on November 14, 1956. Expressed own opinions.

DATE OF OBSERVATION: Until November 8, 1956.

ENGLISH SUMMARY: According to source, the majority of the freedom fighters would consider it to be a disgrace if the allegation that RFE incited the rebellion were true. Student demonstrations were the result of general discontent and of a desire for justice. Western broadcasts and leaflets merely enabled Hungarians to compare conditions in their own country with those in the West.

The UN failure to take energetic and positive action proved a great disappointment. In source's opinion, the captive nations will now no longer be able to reckon with any kind of effective support from the UN.

RFE committed a single but very important mistake: it forgot that it was speaking to simple people who know nothing of international law and were in some cases so naive that they expected the West German Army to help them. These people were annoyed by statements such as "the US Army has been alerted," as they had been hoping for military aid.

The only reason for rejoicing now left is the fact that the youth of BUDAPEST, long accused of being immoral, degenerate and Communist inspired, has clearly shown that it is worthy of its ancestors. Especial praise is due to the freedom fighters who prevented acts of personal vengeance against AVH men wherever they could and stopped the spread of anti-Semitism apparent on October 23.

The youth of BUDAPEST originally had no intention of

/more/

starting an armed uprising, but it met force with force.

EVALUATION COMMENT: None.

X X X

21 éves műegyetemi hallgató, a III.sz. egyetemi zászlóaljban rajparancsnok. Az egyetemi ifjuság mozgalmában kezdettől fogva részt vett, a 14 pont megszövegezésénél jelen volt. Október 24.-től BUDAPEST-en harcolt. Okt. 27.-én a Boráros térnél megsebesült. Ezt követően mint mozgásában korlátozott, a VIII. kerületi Práter utcai Zrinyi Ilona leány gimnázium védelmében vett részt. BUDAPEST-ről november 8.-án menekült. Ausztriába nov. 14.-én érkezett. Származása miatt érettségi után az egyetemre nem vették fel. Apja jogász, a fővárosi árvaszék tisztviselője volt, 1950-ben nyugdíjazták. - Addig amig idegenben kell tartózkodnia nyelveket tanul, mert diplomáciai pályára vágyik.

A harcok alatti pihenő időkben érthetően szóba került köztük a nyugat és a nyugati rádiók szerepe is. A szabadságharcosok -- túlnyomórésztben egyetemi hallgatók -- többségének véleménye szerint szégyenletes lenne számukra ha az oroszok állítása -- hogy a magyar forradalom a SZER és a nyugati rádiók és sajtó uszítása következtében tört ki Magyarországon - igaz lenne.

Forrás -- mint az egyetemi ifjuság egyik szereplő alakja, kijelenti, hogy szervezkedésüknek és fellépésüknek egyetlen oka és eredője az általános elégedetlenség volt. Hamis ítélet az, amely ehhez a békés sikert óhajtó és remélő, vértelennek induló forradalmat felbujtott emberek felelőtlen megmozdulásának tekinti. "Mi lelkiismeretünk szerint igaz ügyet képviseltünk, amelyet maga az akkori magyar kormány is magáévá tett. Azt, hogy a kormány által már elfogadott követelések nem valósulhattak meg a megmozdulásunkat eltiporták, az oroszoknak és magyarországi kevés kiszolgálójuknak tudható be. Aki a nyugattól ebben a zilált helyzetében valamit is várt, az tévedett.

A nyugati rádiók és röpcédulák szerepe legfeljebb annyira szorítkozhatott, hogy ismertették velünk a saját helyzetünket és hogy összehasonlították a nyugati országok gazdasági helyzetét a miénkével. Ehhez egyrészt joguk volt, másrészt pedig ha a népi demokráciákban magvalósított marxista gazdasági rendszer nem lett volna a tömegek számára az embertelenséggel határos, a nyugati tájékoztatóknak és összehasonlításoknak, azaz "uszításoknak" sem indoka, sem hatása nem lett volna. A nyugati rádiók és így a SZER működése emberbaráti kötelesség volt s hogy ezt éveken át hiven teljesítették, azért minden jóérezsű magyar részéről csak köszönet jár nekik.

Ezzel szemben az ENSZ-től többet vártunk -- mint amennyit tett. Nem sokkal többet -- mert számontartottuk az eddigi félsikereit -- de erélyesebb, határozottabb magatartást. Függetlenül attól, hogy egyszerre két helyen kellett intervenálnia. Lassu munkája és komoly döntést kerülgető magatartása nagy csalódás volt számunkra. Az ENSZ hatályos támogatására véleményem szerint az elnyomott népek ezután sem számíthatnak.

Ha már a nyugati rádiók működése feletti kritika gyakorlására felszólítottak, meg kell említenem, hogy egyetlen -- de ilyen időkben nagyméretű -- hibát a SZER is elkövetett: elfelejtette, hogy adásait egyszerű emberek is hallgatják közülünk, a felkelők közül. Olyanok, akiknek fogalmuk sincsen a nemzetközi jogról, Vetőről, Biztonsági Tanácsról, az Atlanti Chartáról és semlegességről. Olyanok, akik például naivitásukban addig mentek, hogy például az oroszok beavatkozása után a nyugatnémet haderőt várták segítségül! Ezeknek a nyelvén is lehetett volna a nagy napokban szólni, nemcsak a műveltekén. Meg kell vallanom, hogy ezeknél az egyszerű embereknél visszatetszést szült, amikor a harcok közepette arról beszélt a SZER, hogy "a nyugati világ megmozdult," "az USA riadókészültségbe helyezte haderejét" stb., mert azt hitték, hogy fegyveres segítségre számíthatnak. Nagyon nehéz a maga igazáért életét is habozás nélkül kockára téve, egyszerű embernek sorsdöntő pillanatokban nemzetközi jogi tételekre és pragráfusokra támaszkodva, megnyugtató választ adni. Különbén a magyarok bíztak önmagukban s ha az idegen tulerő nem avatkozik be, urai is maradtak volna a helyzetnek. Nyugatról segítséget csak akkor emlegettek és vártak még, amikor nem a saját kommunistáinkkal, hanem egy idegen és gyűlölt hatalom hadseregével kellett mérkőzniök.

Ha ma magyar ember örömről egyáltalában beszélhet, úgy örömmel monhatom, hogy az erkölcstelnek, zülöttnek és kommunis-tának kikiáltott magyar városi fiatalok megmutatta a világnak, hogy helyén van a szive, éppen úgy mint az őseié volt. Azokat a munkásifjakat, akik a rendszertől eddig csak a jobb jövőre vonatkozó ígéreteket kapták, meg lehet érteni, hogy ha kellett, vérrel is támadtak a rezzim ellen. Az azonban, hogy a kommunista kormányzat kedvencei, a tiszti iskolák, Zrínyi, Gábor Áron, Petőfi, a TATA-i páncélos stb. iskolák növendékei is kivétel nélkül köz-tünk harcoltak -- az többet jelent. Az azt jelenti, hogy a nemzeti érzés és az oroszok iránti gyűlölet a mai nemzedék lelkiületében is ott van.

Még egy dicsérettel kell illessen volt ifju szabadság-harcos társaimat: azzal, hogy ahol csak közbeléphettek, utját szegték az ÁVH-sok elleni egyéni boszuállási akcióknak és már az október 23-i tüntetésekor csirájában elfojtották a már-már el-harapódzó zsidó ellenes hangulatot. Szinte megdöböntő értelmességet

és fegyelmezettséget mutatott a felvonuló tömeg túlnyomó része. A kezdeményezés szerepe a felvonulásnál és a harcokban az egyetemi hallgatóságé volt, a kivitelezésben már 75/80 százalékban munkásifjak szerepeltek.

Az 1956 októberi magyar forradalomban akár mint tüntető, akár pedig mint harcos résztvett BUDAPEST-i fiatalok indokolt és jogos követeléseket képviselt az október 23-i, teljes fegyelem mellett végbemenő felvonuláson. Fegyveres ellenállásra senki nem készült, vérontást senki nem akart. Az, hogy lövésre lövéssel válaszoltunk, az az egészséges életösztönnel rendelkező ember reakciója volt."

End.